

УДК 330.131.7:[658.15:005.934]

ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РИЗИКУ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ

Мороз М. Ю.

Науковий керівник – ст. викладач Курденко О. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ЕК,
м. Харків, Україна

e-mail: moroz.maksym1@nure.ua

This work examines the significance of precise economic risk evaluation in fortifying the financial and economic security of businesses. Through a comprehensive analysis, we explore methodologies for enhancing the accuracy of risk assessment and its impact on organizational resilience. Our study underscores the pivotal role of precise risk management in guiding strategic decisions and resource allocation amidst market volatility. Additionally, we discuss the potential integration of advanced technologies to further refine economic risk forecasting and mitigation strategies. Overall, our findings contribute to understanding how precision in economic risk assessment is essential for ensuring business stability and sustainable growth in dynamic economic landscapes.

Сучасне бізнес-середовище пов'язане з різними видами ризику, які можуть негативно вплинути на діяльність підприємства. В Україні багато ризиків пов'язаних з російським вторгненням, при цьому їх доволі складно передбачити, але від цього не зменшується важливість їхнього оцінювання, а також керування. З огляду тема цієї роботи актуальна, оскільки розкриває багато питань щодо ризик-менеджменту організацій.

Одними з перших на необхідність врахування ризику та невизначеності при побудові економічних моделей вказали Джон фон Нейман і Оскар Моргенштерн. В цей же час результати досліджень намагаються застосувати на практиці. У 1940 р. державна британська авіакомпанія вперше в історії почала збирати статистику авіаційних випадків і катастроф за спеціально затвердженим стандартним форматом.

Ризик-менеджмент – це система управління ризиками, яка включає в себе стратегію та тактику управління, направлені на досягнення основних бізнес-цілей банку. Сучасна економічна наука представляє ризик як вірогідну подію, в результаті настання якої можуть відбутися позитивні, нейтральні або негативні наслідки. Якщо ризик припускає наявність як позитивних, так і негативних результатів, він відноситься до спекулятивних ризиків. Якщо ж наслідки негативні, або відсутні взагалі, такий ризик іменується чистим.

Система ризик-менеджменту є важливою частиною системи економічної безпеки бізнесу. Економічна безпека підприємства – це

комплекс заходів, що сприяють підвищенню фінансової стійкості господарських суб'єктів, які захищають їхніх комерційні інтереси від впливу різних негативних процесів (кризових явищ) в економіці країни, нелегальної та кримінальної конкуренції, промислового шпіонажу, неплатоспроможності партнерів та інші. Ця система передбачає багатогранний підхід, який інтегрує оцінку ризиків, стратегії їх зменшення та адаптивне реагування на мінливі економічні умови. Загалом, система економічної безпеки бізнесу нерозривно пов'язана з точним прогнозуванням та управлінням економічними ризиками.

У ризик-менеджменті прийнято виділяти кілька ключових етапів:

- виявлення ризику і оцінка ймовірності його реалізації і масштабу наслідків, визначення максимально-можливого збитку;
- вибір методів та інструментів управління виявленим ризиком;
- розробка ризик-стратегії з метою зниження ймовірності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків;
- реалізація ризик-стратегії;
- оцінка досягнутих результатів і коригування ризик-стратегії.

Прогнозування економічних ризиків є важливою складовою процесу прийняття стратегічних рішень для бізнесу, урядів та фінансових установ. Воно передбачає виявлення, оцінку та прогнозування потенційних загроз економічній стабільності, включаючи такі фактори, як волатильність ринку, геополітичну напруженість, регуляторні зміни та макроекономічні тенденції. Точні прогнози економічних ризиків дозволяють бізнесу та політикам передбачати та пом'якшувати потенційні загрози, покращуючи процес прийняття стратегічних рішень та розподілу ресурсів. Ідентифікація та кількісна оцінка економічних ризиків дозволяє організаціям впроваджувати стратегії управління ризиками, такі як диверсифікація, хеджування або страхування, щоб захиститися від несприятливих наслідків.

Варто зазначити, що передові технології пропонують безліч інструментів і методів, які можуть значно покращити прогнозування економічних ризиків. Сучасні алгоритми можуть аналізувати величезні обсяги історичних даних і даних у реальному часі, щоб виявити закономірності, кореляції і тенденції, які можуть вказувати на економічні ризики, що насуваються. Алгоритми машинного навчання, такі як нейронні мережі та випадкові ліси, можуть самостійно навчатися на основі даних і з часом підвищувати точність прогнозування. Крім того, удосконалені імітаційні моделі, такі як моделювання за методом Монте-Карло, можуть генерувати тисячі можливих майбутніх сценаріїв на основі ймовірнісних припущень, надаючи уявлення про потенційний вплив різних факторів економічного ризику на портфелі та інвестиції.

Не слід забувати й про сучасні інструменти візуалізації даних можуть перетворювати складні набори даних на інтерактивні інформаційні панелі та візуалізації, дозволяючи зацікавленим сторонам з першого погляду отримати уявлення про ризики та тенденції. Використовуючи ці передові технології, бізнес, фінансові установи та політики можуть покращити свої можливості прогнозування, моніторингу та пом'якшення економічних ризиків, підвищуючи загальну стійкість та швидкість прийняття рішень у все більш нестабільному та невизначеному економічному середовищі.

Прогнозування економічних ризиків є багатограним процесом, який вимагає поєднання кількісних і якісних методів, вирішення різних проблем, таких як якість даних, складність і невизначеність. Хоча жодна модель прогнозування не може усунути всі ризики або передбачити майбутнє з упевненістю, надійні системи оцінки ризиків дають можливість особам, які приймають рішення, більш ефективно орієнтуватися в нестабільному економічному середовищі та використовувати можливості, пом'якшуючи при цьому загрози. Постійно вдосконалюючи методи прогнозування та впроваджуючи інновації, зацікавлені сторони можуть підвищити свою стійкість та адаптивність у постійно мінливій глобальній економіці.

Список використаних джерел

1. Бортнікова Є. В. Історія походження та сутність понять «ризик», «ризик-менеджмент» та «операційні ризики». *Ефективна економіка*. 2012. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1336>.
2. Ризик менеджмент як інструмент управління ризиками | EDIN. EDIN. URL: <https://edin.ua/rizik-menedzhment-chi-shho-take-upravlinnya-rizikami/> (дата звернення: 18.02.2024).
3. Бабайлов В., Курденко О. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46> (дата звернення: 20.02.2024).
4. Стешенко О. Д. Ризикологія: навч. посіб. Харків, 2019. 180 с.